

การวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในช่วงปี พ.ศ. 2538-2551 Analysis of Master's Thesis in Social Studies of Khon Kaen University During 1995-2008

อรรถสิทธิ์ แสงกล้า (Auttsatit Sangkla)*
อุบลพงษ์ วัฒนเสรี (Ubolpong Wattanaseree)**

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ เป็นการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในช่วงปี พ.ศ. 2538-2551 โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาภาพรวมของงานวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา และ 2) วิเคราะห์จำแนกประเภทของวิทยานิพนธ์ โดยจำแนกตามระดับการศึกษาของกลุ่มประชากรหรือกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ กลุ่มรายวิชาในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศึกษาที่เกี่ยวกับวิทยานิพนธ์ และประเภทของงานวิจัย กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษา คือ วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิตของสาขาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ทำในช่วงปี พ.ศ. 2538-2551 จำนวน 174 เล่ม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ตารางวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวม ข้อมูลด้วยตนเองและนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (f) และการหาค่าร้อยละ (%)

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ในภาพรวมของวิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในช่วงปี พ.ศ. 2538-2551 พบว่า ผู้ทำวิทยานิพนธ์เป็นเพศหญิง (65.5%) มากกว่าเพศชาย และส่วนใหญ่เป็นผู้มีวุฒิทางการศึกษา (64.5%) สำหรับผู้ที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษา จบมาจากสาขาวิชาชีพที่หลากหลายต่างกันถึง 46 สาขาวิชาชีพ มากกว่าครึ่ง (58.0 %) เป็นข้าราชการครู-อาจารย์ วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ (80.5%) ทำโดยผู้ที่มีรายได้เป็นของตนเองแล้ว และส่วนใหญ่เข้าเรียนในโครงการพิเศษ (69.0%) วิทยานิพนธ์กลุ่มใหญ่ที่สุดทำโดยผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง 24-25 ปี (10.9%) มีเพียง 1 ใน 3 ของวิทยานิพนธ์ ทั้งหมด (30.5%) ที่ทำโดยผู้จบปริญญาตรีสาขาวิชาสังคมศึกษาโดยตรง และวิทยานิพนธ์ จำนวนมากที่สุด (14.4 %) ทำโดยผู้เข้าเรียนในปี พ.ศ. 2539

2. จากการวิเคราะห์จำแนกวิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในช่วงปี พ.ศ. 2538-2551 พบว่า

1) มีวิทยานิพนธ์ที่ใช้กลุ่มเป้าหมาย/กลุ่มประชากร เป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา มากที่สุด (49.4%) รองลงมาเป็นกลุ่มอาจารย์/ประชาชนทั่วไป (21.3%) และนักเรียนในระดับประถมศึกษา (19.5%) ตามลำดับ สำหรับ กลุ่มปฐมวัยเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ใช้น้อยที่สุด (0.6%)

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ วิทยานิพนธ์ สังคมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Keyword: Analysis, Master's thesis, Social Studies, Khon Kaen University

* นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

2) วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ (97.7%) มีเนื้อหาอยู่ในขอบเขตของรายวิชาในหลักสูตร ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา โดยวิทยานิพนธ์มีเนื้อหาเกี่ยวกับกลุ่มรายวิชาหลักสูตรและการสอนสังคมศึกษามากที่สุด (40.8%) รองลงมา คือ กลุ่มรายวิชาสิ่งแวดล้อม (17.2%) กลุ่มรายวิชาเศรษฐศาสตร์ (12.1%) กลุ่มรายวิชาพื้นฐานการศึกษา และศาสนา (13.8%) และกลุ่มรายวิชารัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และการเมืองการปกครอง (10.9 %) ตามลำดับ

3) วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนาหรือสำรวจ (78.2%) รองลงมาคืองานวิจัยเชิงทดลอง (18.4%) และงานวิจัยเชิงคุณภาพ(2.9%) ตามลำดับ

Abstract

The analysis of master's thesis in Social Studies of Khon Kaen University during 1995-2008, aims to 1) study an overview of master's thesis in Social Studies and 2) analytical classification groups of the thesis. The classification's criterion comprised of the educational level of the population or target group which was employed in the thesis; the group of specific course; and the research type. The study target group is 174 master's theses in social studies during 1995-2008, The research instrument was Thesis Analysis Table which was developed by the researcher. The researcher collected data and analyzed the data collected from the Thesis Analysis Table by using frequency and percentage statistics.

The results:

1. In an overall, the theses were conducted by female (65.5%) more than male; most of their career is teacher/instructor (58.0%) and gain an educational certificate (64.5%) In depth, the non-educational certificate group graduated from 46 various professional fields. Most of the theses (80.5%) were conducted by the persons who have incomes and studied in the special project (69.0%) The biggest group of thesis was conducted by 24-25 years of age students (10.9%) Only one third of the theses (30.5%) were conducted by the persons who had Social Studies Bachelor degree. The biggest group of the theses (14.4%) were conducted by 1996 post-graduate admission students.

2. According to the analytical classification of master's thesis in Social Studies of Khon Kaen University during 1995-2008, found that:

1) Most of the population group/target groups (49.4%) which were employed in the theses were secondary school students; followed by the instructor and the general people (21.3%) and the elementary school students (19.5%) respectively. There was only one thesis (0.6%) using kindergarten students as a target group.

2) Most of the theses content (97.7%) related to courses in the Social Studies Master Curriculum of Khon Kaen University. The biggest number of thesis related to the courses in the curriculum and instruction course group (40.8%), and the environment course group (17.2%) the economics course group (12.1%) the foundation education and religion course group (13.8%) and the politics and administration course group (10.9%) respectively.

3) Most of the Social Studies theses were descriptive or survey research (78.2%) followed by experimental research (18.4%) and qualitative research (2.9%) respectively.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น เปิดทำ การสอน ในปี 2538 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อมุ่งผลิตนักวิชาการด้าน สังคมศึกษาให้มีความรู้และทักษะที่พึงประสงค์ ดังนั้นให้มีความรู้ กว้างและลึกในวิชาการต่างๆ ด้านสังคมศึกษา และสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ของประเทศ ภูมิภาค และ โลกได้อย่างมีระบบ ให้มีทักษะการสอนสังคมศึกษาให้มีความสามารถในการทำวิจัยด้านสังคมศึกษา และนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการสอนให้ทันสมัยอยู่เสมอ ให้มีความสามารถในการเป็นผู้นำการพัฒนาชุมชนให้มีความ งามเทียมทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ดังนั้น จึงเปิดรับผู้มีความรู้ความสามารถศึกษาปริญญาตรีทุกสาขาวิชาที่มีความ ประสงค์ศึกษาต่อเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์วิชาชีพ ทางสังคมศึกษา การบริหารจัดการการเรียนการสอนตาม หลักสูตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศึกษา เน้นความสำคัญของการเรียนการสอนเพื่อตอบสนอง ความต้องการของบุคลากรในแต่ละท้องถิ่นเป็นหลัก หลักสูตรมี 2 แผนการเรียน คือหลักสูตรแผน ก. และ หลักสูตรแผน ข. หลักสูตรแผน ก. ต้องทำวิทยานิพนธ์ จำนวน 12 หน่วยกิต ส่วนหลักสูตรแผน ข. ไม่ต้องทำ วิทยานิพนธ์ แต่ต้องสอบประมวลความรู้แล้วทำการศึกษา อีสาระ จำนวน 6 หน่วยกิต จากการศึกษาในเบื้องต้น (Preliminary study) ผู้วิจัยพบว่า จนถึงปีพุทธศักราช 2551 มีนักศึกษาที่จบหลักสูตรตามแผน ก. โดยการ ทำ วิทยานิพนธ์แล้วจำนวน 174 คน (มหาวิทยาลัย ขอนแก่น, 2552) เพื่อพิจารณาผลงานวิทยานิพนธ์ตามระเบียบวิธี วิจัย พบว่าแบ่งได้เป็นหลายประเภท (ชินวุธ สุนทรสิมะ, 2541) มีการทำกับประชากร และ/หรือกลุ่มเป้าหมาย ที่อยู่ในระดับการศึกษาต่าง ๆ กัน บ้างก็ทำกับเด็กปฐมวัย บ้างก็ทำกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา เป็นต้น นอกจากนี้ ยังพบว่าผลงานวิทยานิพนธ์บางเรื่องเกี่ยวกับสาระสำคัญ ซึ่งเป็นรายละเอียดของวิชาสังคมศึกษาโดยตรงและ บางเรื่องก็เกี่ยวข้องโดยอ้อม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าจะ เป็น ประโยชน์อย่างยิ่งต่อสาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ และบัณฑิตวิทยาลัย ที่จะทำการวิเคราะห์ วิทยานิพนธ์ เพื่อศึกษาภาพรวมของวิทยานิพนธ์ใน

สาขาวิชาสังคมศึกษาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2538- 2551) เพื่อศึกษาขนาดของ กลุ่มวิทยานิพนธ์เมื่อจำแนก ด้วยเกณฑ์ ระดับการศึกษาของกลุ่มประชากร หรือกลุ่ม เป้าหมายที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ รายวิชาในหลักสูตร ปริญญาโท สาขาวิชาสังคมศึกษา และประเภทของ วิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยหวังว่าวิจัยนี้จะทำให้เห็น ภาพรวมของ งานวิทยานิพนธ์ของสาขาวิชาสังคมศึกษาจากอดีตจนถึง ปัจจุบัน และได้ข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตร ของสาขาวิชาสังคมศึกษาในอนาคต นอกจากนั้นจะทำให้ ได้ทำเนียบของงานวิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตสาขาวิชา สังคมศึกษาช่วงปี พ.ศ. 2538-2551 อีกใส่หนึ่งด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาภาพรวม (กลุ่มเป้าหมาย) ได้แก่ วิทยานิพนธ์ของมหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศึกษา
2. วิเคราะห์จำแนกประเภทของวิทยานิพนธ์ใน หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศึกษา เป็นเกณฑ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย
การวิจัยนี้ เป็น การวิจัยเชิงวิเคราะห์ (Analytical Research)
2. กลุ่มเป้าหมาย
กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย เป็น วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในช่วงปี พ.ศ. 2538-2551 จำนวน 174 เล่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็น ตารางวิเคราะห์ วิทยานิพนธ์ ซึ่งผู้วิจัยออกแบบขึ้น มีลักษณะเป็นตาราง ประกอบด้วย ลำดับที่ รหัส ชื่อ-สกุล ชื่อเรื่อง (ไทย-อังกฤษ) ประเภทของงานวิจัย ระดับการศึกษาของประชากรที่ ใช้ในการวิจัย เพศ วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้ อายุ กลุ่มรายวิชา วุฒิสภาวิชาที่จบในระดับปริญญาตรี ปีที่เข้าศึกษา และโปรแกรมที่เข้าศึกษาเป็นภาคปกติหรือ โครงการพิเศษ

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งได้แก่ วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ด้วยตนเอง โดยการนำเล่มวิทยานิพนธ์มาศึกษาอย่างละเอียด และแจแนบข้อมูลที่ต้องการวิเคราะห์ บันทึกลงในตารางวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ จากนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (f) และการหาค่าร้อยละ (%)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. ในภาพรวมของวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในช่วงปี พ.ศ. 2538-2551 พบว่า ผู้ทำวิทยานิพนธ์เป็นเพศหญิง (65.5%) มากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่เป็นผู้ซึ่งมีวุฒิทางการศึกษา (64.5%) สำหรับผู้ที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษา จบมาจากสาขาวิชาชีพที่ต่างกันถึง 46 สาขาวิชาชีพ มากกว่าครึ่ง (58.0 %) เป็นข้าราชการครู/อาจารย์ วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ (80.5%) ทำโดยผู้ที่มีรายได้เป็นของตนเองแล้ว และส่วนใหญ่เข้าเรียนในโครงการพิเศษ (69.0%) วิทยานิพนธ์กลุ่มใหญ่ที่สุดทำโดยผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง 24-25 ปี (10.9%) มีเพียง 1 ใน 3 ของวิทยานิพนธ์ทั้งหมด (30.5%) ที่ทำโดยผู้จบปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษาโดยตรง และมีวิทยานิพนธ์จำนวนมากที่สุด (14.4 %) ทำโดยผู้เข้าเรียนในปี พ.ศ. 2539

2. จากการวิเคราะห์จำแนกวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ในช่วงปี พ.ศ. 2538-2551 พบว่า

1) มีวิทยานิพนธ์ที่ใช้กลุ่มเป้าหมาย/กลุ่มประชากร เป็นนักเรียนในระดับมัธยมศึกษามากที่สุด (49.4%) รองลงมาเป็นกลุ่มอาจารย์/ประชาชนทั่วไป (21.3%) และนักเรียนในระดับประถมศึกษา (19.5%) ตามลำดับ สำหรับกลุ่มปฐมวัยเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ใช้น้อยที่สุด (0.6%)

2) วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ (97.7%) มีเนื้อหาอยู่ในขอบเขตของรายวิชาในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศึกษา โดยวิทยานิพนธ์มีเนื้อหาเกี่ยวกับกลุ่มรายวิชาหลักสูตรและ การสอนสังคมศึกษามากที่สุด (40.8%) รองลงมา คือ กลุ่มรายวิชาสิ่งแวดล้อม (17.2%) กลุ่มรายวิชาเศรษฐศาสตร์ (12.1%) กลุ่มรายวิชาพื้นฐานการศึกษาและศาสนา (13.8%) และกลุ่มรายวิชา รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และการเมืองการปกครอง (10.9 %) ตามลำดับ

3) วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงพรรณนาหรือสำรวจ (78.2%) รองลงมาคืองานวิจัยเชิงทดลอง (18.4%) และงานวิจัยเชิงคุณภาพ (2.9%) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษารายภาพรวมที่พบว่า ผู้ทำวิทยานิพนธ์เป็นหญิง (65.5%) มากกว่าชายนั้น ข้อค้นพบนี้ สอดคล้องกับสถิติจำนวนนักศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาของมหาวิทยาลัยที่เข้าศึกษาในแต่ละปีการศึกษาที่มักมีนักศึกษาหญิงเข้าเรียนมากกว่านักศึกษาชาย (มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2552) เมื่อพิจารณาในเรื่องวุฒิการศึกษาของผู้ทำวิทยานิพนธ์พบว่า มีทั้งผู้ที่มีวุฒิทางการศึกษา (64.5%) และผู้ที่ไม่มีความรู้ทางการศึกษา ซึ่งเมื่อศึกษาวุฒิของผู้ไม่มีความรู้ทางการศึกษาในรายละเอียดก็ได้พบว่า ผู้ทำวิทยานิพนธ์จบปริญญาตรีในสาขาวิชาชีพที่หลากหลายแตกต่างกันมากถึง 46 สาขาวิชาชีพเช่น พระ ตำรวจ นักการธนาคาร นักบริหารธุรกิจ วิศวกร นักการบัญชี นิติกร เป็นต้น ที่เป็นเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา (สาขาวิชาสังคมศึกษา, 2538) ที่มุ่งผลิตนักวิชาการทางด้านสังคมศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของหน่วยงานและท้องถิ่น มิได้มุ่งผลิตเฉพาะครูผู้สอนในสถานศึกษาเท่านั้น ส่วนการที่พบว่าวิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ (58.0%) ทำโดยผู้ที่มีอาชีพเป็นครู/อาจารย์ และเรียนในโครงการพิเศษ (69.0%) นั้น น่าจะสอดคล้องกับกระแสการปฏิรูปการศึกษา และนโยบายของสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ต้องการให้บุคลากรเพิ่มพูนวิชาการ และน่าจะเป็นไป

ตามสภาพจริงของการทำงานที่การมาเรียนในโครงการพิเศษไม่ต้องลา ศึกษาต่อ ทำให้ไม่เสียเวลารับราชการ อย่างไรก็ตาม การพบว่า มีมากถึง 1 ใน 3 (30.5%) เป็นผู้จบปริญญาตรีสาขาวิชาสังคมศึกษาโดยตรงนั้น เหตุผลที่สำคัญประการหนึ่ง น่าจะเป็นเพราะในหลักสูตรแบ่งรายวิชาต่าง ๆ ให้เลือกเรียนเป็น 7 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาเศรษฐศาสตร์ กลุ่มวิชาสิ่งแวดล้อม กลุ่มวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มวิชาภูมิศาสตร์ กลุ่มวิชาพื้นฐาน การศึกษาและศาสนา กลุ่มวิชาหลักสูตรและการสอน สังคมศึกษา และกลุ่มวิชารัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ และการเมืองการปกครอง แต่ละกลุ่มรายวิชาจะมีการสอนเนื้อหาวิชาที่ลึกซึ้งเหมาะกับผู้มาเรียนที่ต้องการเรียนต่อยอดให้มีความเชี่ยวชาญ และแตกฉานมากขึ้น เป็นที่น่าสังเกตว่า มีวิทยานิพนธ์กลุ่มใหญ่ที่สุด (14.4%) ทำโดยผู้เข้าเรียนในปี พ.ศ. 2539 ในขณะที่ ปีต่อ ๆ มา มีจำนวนวิทยานิพนธ์ลดลงที่เป็นเช่นนี้เหตุผลสำคัญที่มองข้ามไม่ได้ น่าจะเป็นเพราะได้รับผลกระทบจากการมีสภาวะเศรษฐกิจฟองสบู่แตกในปี พ.ศ. 2540 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรองทอง รัตนจันทร์ (2543) ที่ระบุว่านับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมา ระบบสถาบันการเงินของไทยประสบปัญหาอย่างหนัก นำไปสู่ปัญหาการขาดสภาพคล่อง รัฐบาลต้องกู้เงินกองทุน IMF คนในสังคมไทยได้รับผลกระทบโดยทั่วถึง จนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2544 สภาวะเศรษฐกิจดีขึ้น จำนวนผู้เรียนก็กลับมาสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2545 เป็นปีที่ครูส่วนใหญ่ ระดมทุนทรัพย์ในการทำผลงานและเลื่อนวิทยฐานะเพื่อปรับเงินเดือน ฯลฯ (ราชกิจจานุเบกษา, 2550) ประกอบกับทางมหาวิทยาลัยขึ้นค่าเล่าเรียนสูงกว่าเดิมมาก เช่น โครงการพิเศษ เดิมค่าเล่าเรียนเทอมละ 15,000 บาท ขึ้นเป็น 25,000 บาท เป็นต้น จำนวนผู้ทำวิทยานิพนธ์ที่เรียนในโครงการพิเศษก็กลับลดลงอีกช่วงหนึ่ง

2. จากการที่พบว่าวิทยานิพนธ์กลุ่มใหญ่ที่สุด ทำการวิจัยโดยใช้ประชากรและ/หรือกลุ่มเป้าหมายเป็น นักเรียนระดับมัธยมศึกษา (49.4%) รองลงมาเป็นกลุ่ม อาจารย์/ประชาชนทั่วไป (21.3%) และกลุ่มนักเรียน ประถมศึกษา (19.5%) ตามลำดับ ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ที่พบว่า ผู้ที่ทำวิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่

มีอาชีพเป็นครู/อาจารย์ (58.0%) ย่อมสะดวกต่อการใช้ ประชากร ที่เป็นนักเรียน ในขณะที่ผู้ทำวิจัยที่ไม่มีวุฒิทาง ด้านการศึกษา (32.2%) ไม่นัดในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้อง กับนักเรียน จึงหันไปทำกับกลุ่มอาจารย์และประชาชน ทั่วไปเป็นส่วนใหญ่

3. จากการที่ค้นพบว่าวิทยานิพนธ์เกือบทั้งหมด (97.7%) มีเนื้อหาเกี่ยวข้องอยู่ในขอบเขตของกลุ่มรายวิชา ในหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสังคมศึกษา น่าจะเนื่องมาจากตามหลักการแล้ววิทยานิพนธ์เป็นงาน วิจัยประเภทหนึ่ง ที่ต้องทำให้อยู่ในบริบทของสาขาวิชาที่ ผู้ทำศึกษาอยู่ และนับเป็นงานส่วนหนึ่งของสาขาวิชา ที่เรียน ส่วนการที่พบว่าวิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ (40.8%) มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา สาเหตุประการหนึ่งน่าจะเป็นเพราะผู้ทำวิทยานิพนธ์ จำนวนมากกว่าครึ่ง (58.0%) ประกอบอาชีพเป็นครู/ อาจารย์ ดังนั้นจึงมีความสะดวก มีความถนัด และมีความสนใจทำวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการสอน สังคมศึกษา ยกตัวอย่างเช่น พิชัยพันธ์ แวะศรีภา (2542) ในขณะนั้น เป็นอาจารย์ผู้สอนในระดับมัธยมศึกษา ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การพัฒนาแบบเรียนและคู่มือครู รายวิชา ส. 071 ท้องถิ่นของเรา เรื่อง สภาพแวดล้อมทาง กายภาพของภูเวียง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น” พัชรา เดชโฮม (2545) เป็นอาจารย์ผู้สอนคอมพิวเตอร์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา สนใจทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ ช่วยสอน เรื่อง สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติของ ไทย สำหรับนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ” และ มาลินี กลางประพันธ์ (2549) ในขณะนั้น เป็นอาจารย์ ผู้สอน สังคมศึกษาระดับช่วงชั้นที่ 4 สนใจทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ซีดีรอมโมเดลสำหรับสังคมแห่งการเรียนรู้: กรณี ศึกษาอารยธรรมอียิปต์” เป็นต้น

4. สำหรับการวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ตาม ประเภทของงานวิจัย ซึ่งในงานวิจัยนี้จำแนกตามแนว การจำแนกประเภทวิจัยทางการศึกษาของ Best and Kahn (2006) ที่พบว่า วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ (78.2%) เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ ที่เป็นเช่นนี้ สาเหตุประการหนึ่ง น่าจะเป็นเพราะปัจจุบันโลกและสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไป

มาก และเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ดังนั้นในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวิเคราะห์ การตัดสินใจ และสังเคราะห์หาวิธีดำเนินการต่าง ๆ ในบริบทของสังคมศึกษา จำเป็นต้องมีข้อมูลพื้นฐาน (Baseline Data) ที่เกี่ยวข้องในเชิงลึกที่ทันต่อเหตุการณ์ และเป็นปัจจุบันที่สุด ทั้งนี้เพื่อให้สังคมศึกษาสามารถทำหน้าที่เป็นเสมือนเครื่องมือต่อสู้ของคนในสังคมกับสภาวะการณ์ต่าง ๆ เหล่านั้นได้ ยกตัวอย่างเช่นในยุคที่ประเทศไทยเผชิญกับปัญหาสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำมีชาวนักธุรกิจและคนไทยฆ่าตัวตายเพื่อหนีปัญหาเศรษฐกิจเป็นจำนวนมาก กรองทอง รัตนจันทร์ (2543) สนใจทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การสำรวจความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับหลักสูตรทางพระพุทธศาสนาที่จำเป็น สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในช่วงสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำของประเทศไทย" และในขณะที่ กอร์ อัล (2550) รณรงค์ให้ชาวโลกตื่นตัวจากหายนะภัยจากภาวะโลกร้อน เพ็ญพิสุทธิ์ไมตรีรัตน์ (2552) ก็สนใจค้นคว้าข้อมูลพื้นฐานด้วยการทำวิจัยเรื่อง "ความรอบรู้เกี่ยวกับวิกฤตการณ์ภาวะโลกร้อนของประชาชนในเมืองหลักของประเทศไทย: กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น" เป็นต้น

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานการวิจัย

1. ผลของการวิจัยในลักษณะนี้ ทำให้มองเห็นภาพรวมของการให้บริการการเรียนการสอน ของ

โครงการปริญญาโทสาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ในช่วงหนึ่งทศวรรษ ที่ผ่านมาอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน จึงควรให้มีการทำวิจัยประเภทวิเคราะห์วิทยานิพนธ์ของสาขาวิชาสังคมศึกษา และสาขาวิชาอื่น ๆ เป็นระยะ ๆ จะช่วยให้ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการปรับปรุงหลักสูตรและพัฒนางานของสาขาวิชาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า วิทยานิพนธ์ส่วนใหญ่ทำโดยผู้เรียนภาคโครงการพิเศษ (เรียนวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์) ดังนั้น เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียน คณะศึกษาศาสตร์ และสาขาวิชา ควรจัดสัดส่วนจำนวนรับผู้เข้าเรียนในภาคโครงการพิเศษให้มากกว่าผู้เข้าเรียนในภาคปกติ

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า มีผู้ทำวิทยานิพนธ์ทำงานและจบปริญญาตรีมาจากหลากหลายสาขาวิชาชีพ เช่น วิศวกร ตำรวจ นักการธนาคาร และทนายความ เป็นต้น ประเด็นหนึ่งที่ไม่ควรมองข้ามสำหรับการค้นพบนี้คือ ความต้องการของสังคมปัจจุบันที่ต้องการนำความรู้ในหลักวิชา ของสังคมศึกษาไปประยุกต์ใช้ในงานของสาขาวิชาชีพต่าง ๆ เหล่านั้น ดังนั้น ในอนาคตหลักสูตรนี้ควรเปิดกว้างให้ผู้สนใจเข้าเรียนได้ ไม่ควรจำกัดอยู่เฉพาะอาจารย์ผู้สอนอยู่ในสถานศึกษา และควรเน้นในรายละเอียดของแต่ละรายวิชาให้สนองตอบความต้องการของผู้เรียนให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรองทอง รัตนจันทร์. (2543). การสำรวจความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับหลักสูตรทางพระพุทธศาสนา ที่จำเป็น สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในช่วงสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำของ ประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชินวุธ สุนทรสิมะ. (2541). หลักและวิธีการทำวิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พัชรา เดชโฮม. (2545). การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ของไทย สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิทยพันธ์ แวะศรีภา. (2542). การพัฒนาแบบเรียนและคู่มือครู รายวิชา ส 071 ท้องถิ่นของเรา 1 เรื่อง สภาพแวดล้อมทางกายภาพของภูเวียง สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

เพ็ญพิสุทธิ์ ไมตรรัตน์. (2551). **ความรอบรู้เกี่ยวกับวิกฤตการณ์ภาวะโลกร้อนของประชาชนในเมืองหลักของประเทศไทย: กรณีศึกษาเทศบาลนครขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2552). **ระบบประเมินผลระเบียบนักศึกษา**. [ออนไลน์] 2552. [อ้างเมื่อ 22 กรกฎาคม 2552] จาก <http://www.reg.kku.ac.th>

มาลินี กลางประพันธ์. (2549). **ซีดีรอมโมเดลสำหรับสังคมแห่งการเรียนรู้: กรณีศึกษาอารยธรรมอียิปต์**. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ราชกิจจานุเบกษา. (2550). **พระราชกฤษฎีกาการปรับอัตราเงินเดือนของข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.

สาขาวิชาสังคมศึกษา ภาควิชาการมัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ และบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (2538). **หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

กอร์ อัล. (2550). **An Inconvenient Truth: โลกร้อน ความจริงที่ไม่มีใครอยากฟัง เปิดโปงวิกฤตสิ่งแวดล้อมและทางรอดของมวลมนุษย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. (คุณากร วาณิชวีรุฬห์, ผู้แปล). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.

John W. Best and James V. Kahn. (2006). **Research in Education**. Boston: Prentice-Hall.